

Kaakgewrichtsproblemen vanuit fysiotherapeutisch perspectief

Tim van Beers/Sanne van Engelen/Jutta Prünner 09-05-2019

Tim van Beers

TMD/Manueel/ Fysiotherapeut

Praktijkhouder FT Gestel en Coevering

Docent Nationaal TrainingsCentrum Echografie NT-e

Sanne van Engelen

MSc Orofaciaal therapeut/fysiotherapeut FT Gestel

Jutta Prünner

MSc Orofaciaal therapeut i.o./fysiotherapeut FT Gestel

Bruxisme

Tandenknarsen? Niet alleen naar de tandarts, maar ook naar de fysio

02 mei 2019 11:52

Aangepast: 03 mei 2019 18:01

Beeld © iStock

- Wie van jullie herkent deze patiëntenpopulatie?
- En heb je die in de praktijk?
Hoe vaak?
- Kun je iets voor deze groep mensen betekenen?
- Wat kun je betekenen?

INHOUD

- Orofaciale Fysiotherapie
- TMD
- Bruxisme
- Het kauwstelsel
- Onderzoek
- Praktijk
- Echo

Orofaciale Fysiotherapie (OFT)

De Orofaciaal Fysiotherapeut (OFT) is een klinisch specialist voor gezondheidsproblemen die optreden ten gevolge van functiestoornissen en de daarmee gepaard gaande functionele beperkingen, zowel ten gevolge van eenvoudige als ook complexe pathologie, in het hoofd-, halsgebied en in het kauwstelsel. De OFT analyseert, interpreteert en behandelt dit soort gezondheidsproblemen die het gevolg zijn van arthrogene, musculaire en neurogene stoornissen in het hoofd-, halsgebied.

Uit “Beroepscompetentieprofiel Orofaciale fysiotherapie; februari 2009 Nederlandse Vereniging voor Orofaciale Fysiotherapie (NVOF)

Orofaciale Fysiotherapie

De OFT is binnen het musculoskeletale domein onderscheidend door zijn **specifieke kennis van pijnfysiologie en functiestoornissen en -beperkingen in het hoofd-, halsgebied**, de **psychosociale aspecten** hierbij en de daaraan verbonden onderzoeks- en behandelmogelijkheden. Daarnaast heeft OFT **specifieke kennis van tandheelkundige en tandtechnische voorzieningen/verzorging** (als intraorale prothese, craniofaciale prothese, implantologie) en kennis van **traumatologie/chirurgie** in het hoofd-, halsgebied. Ook heeft de OFT kennis van **specifieke pijnmedicatie** in relatie tot klachten in het hoofd-, halsgebied.

Uit “Beroepscompetentieprofiel Orofaciale fysiotherapie; februari 2009 Nederlandse Vereniging voor Orofaciale Fysiotherapie (NVOF)

De rol van OFT bij TMD

casemanager?

Waar ligt onze kennis?

- Uitgebreide anamnese volgens biopsychosociaal model
- Onderzoek van het kauwstelsel inclusief hals- en nekregio;
- Behandeling door middel van advies & coaching over mondgewoontes en kauwstelgedrag; manuele interventies;
- Herkennen van onderliggende psychosociale factoren;

Credit: Pickles comic strip. Brian Crane. <http://www.gocomics.com/pickles/2015/09/07>. September 7-8, 2015.

TMD

TMD

Definitie:

- Klachten van en rondom het kauwstelsel:
het kaakgewricht en de bijbehorende spieren

Prevalentie:

- 5 - 12% waarvan ~ $\frac{2}{3}$ hulp zoekt
- Vrouwen 20 - 45 jaar
- Psychosociale factoren

TMD

Symptomen:

- Beperkte en pijnlijke mondopening
- Een knappend kaakgewricht
- Gespannen/strak gevoel in de wang(en)
- Hoofdpijn
- Pijn in het kaakgewricht
- Pijn voor/in het oor

Credit: Pickles comic strip. Brian Crane. <http://www.gocomics.com/pickles/2015/09/07>. September 7-8, 2015.

Bruxisme

Bruxisme

Definitie volgens American Academy of Orofacial Pain
(AAOP):

**Een parafunctionele activiteit gedurende de dag of nacht,
zoals klemmen, spanning, schuiven of knarsen met de
tanden.**

Bruxisme

Prevalentie:

- Bruxisme: 3,5% - 40,6%
- Waakbruxisme: 22,1% - 31%
- Slaapbruxisme: 12,8% (+/- 3,1%)

Aard en Oorzaak = multifactorieel

- Morfologische factoren
- Pathofysiologische factoren
- Psychische factoren

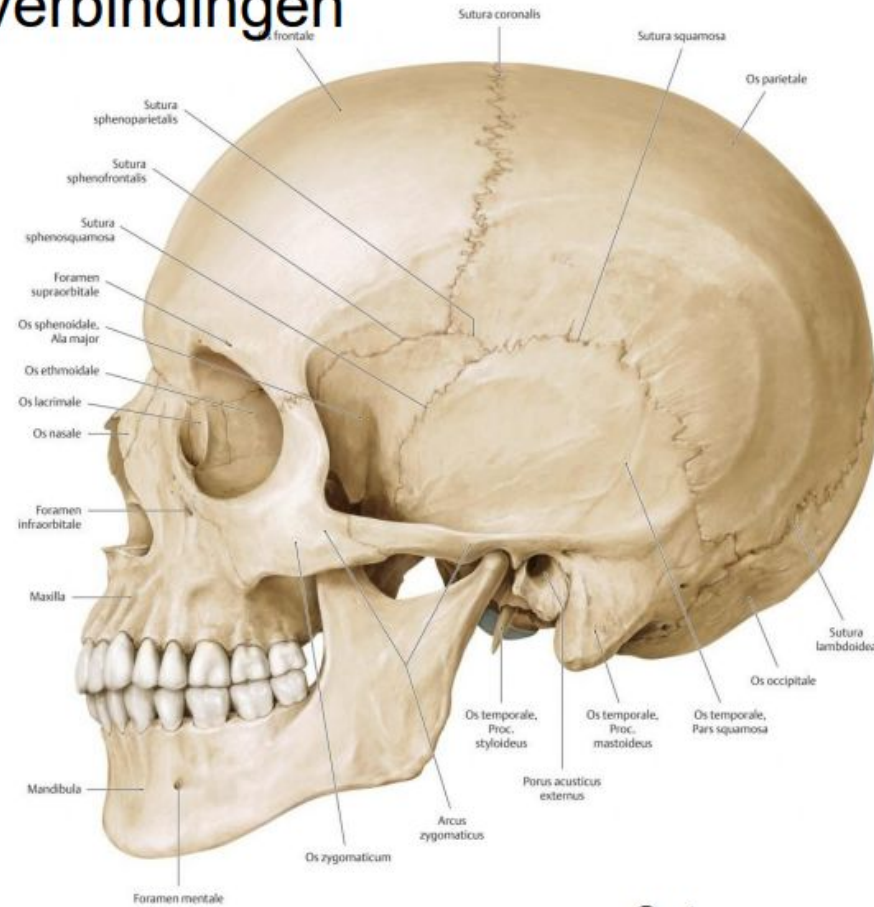
Bruxisme

Associatie Bruxisme:

- Gecombineerde myofasciale pijn en disk displacement (87,5%)
- Gecombineerde myofasciale pijn, disk displacement en andere gewrichtsaandoeningen (73,3%)
- Myofasciale pijn (68,9%)

Het kauwstelsel

Schedelverbindingen

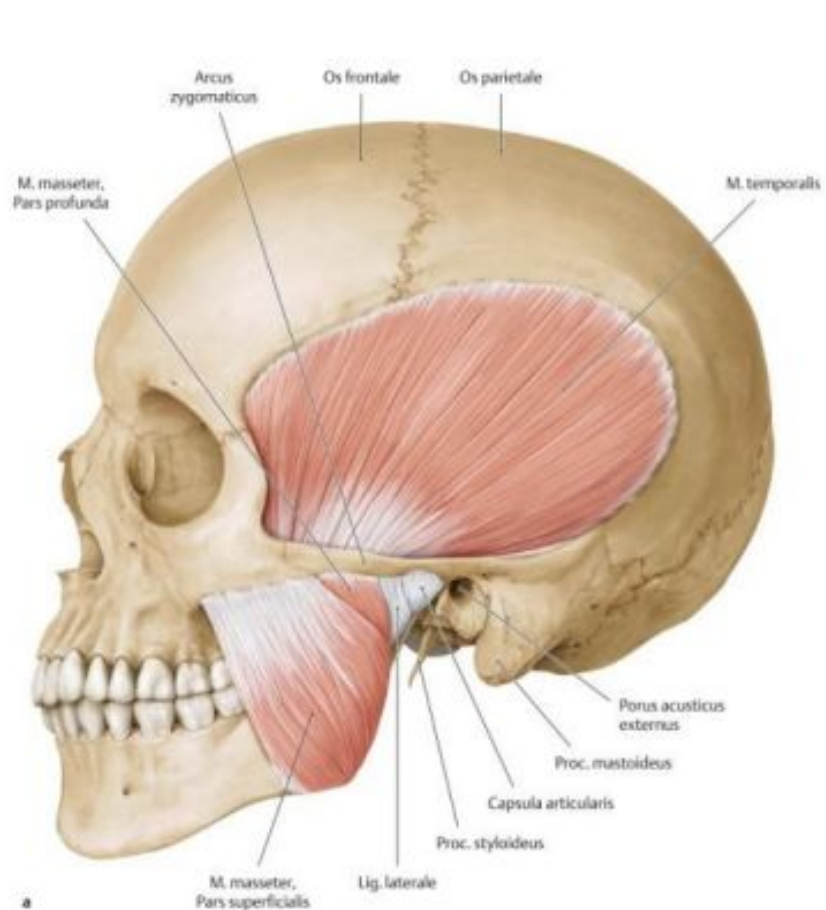
A Schädel von lateral (Norma lateralis)

Ansicht von links

PROMETHEUS Lehratlas der Anatomie · Kopf und Neuroanatomie
M. Schürke, E. Schulte, U. Schumacher, Illustration: K. Wieser
© Georg Thieme Verlag 2006 · Alle Rechte vorbehalten · www.thieme.de/prometheus

- Suturae
- Art. temporomandibularis

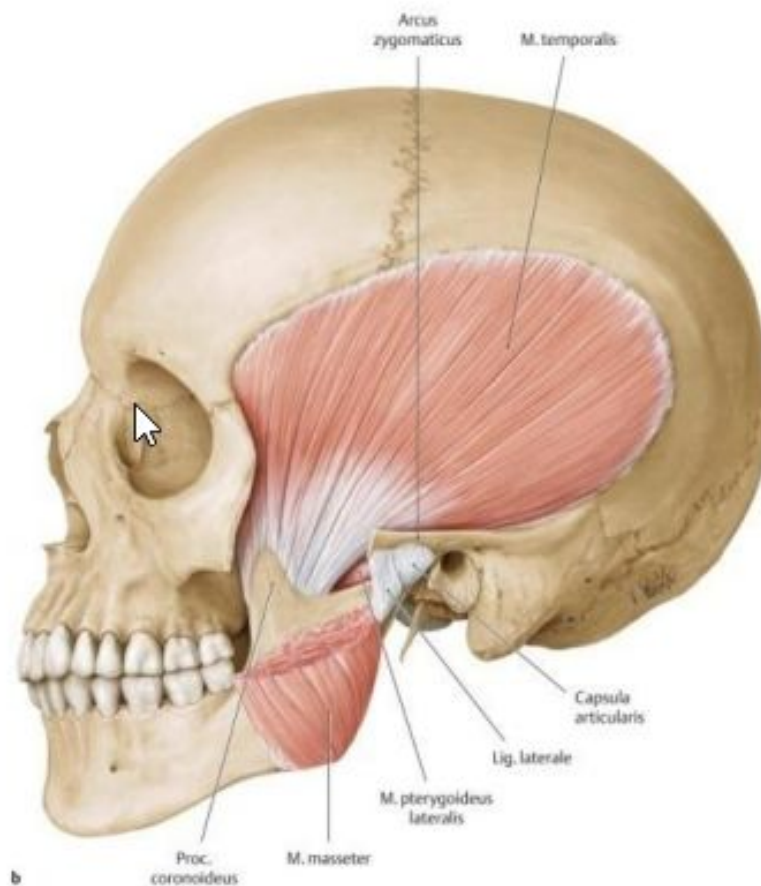

D Mm. temporalis und masseter

a Ansicht von links, oberflächliche Schicht

PROMETHEUS Lernas der Anatomie - Kopf und Neuroanatomie
M. Schünke, E. Schulte, U. Schumacher, Illustrator: K. Wesker
© Georg Thieme Verlag 2006 - Alle Rechte vorbehalten - www.thieme.de/prometheus

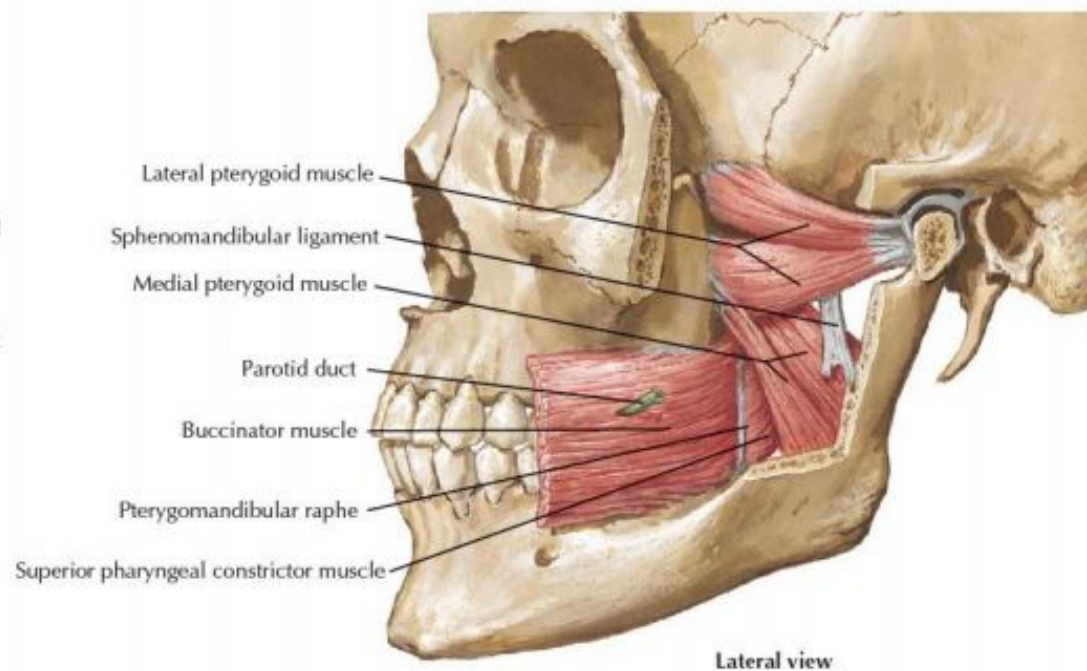
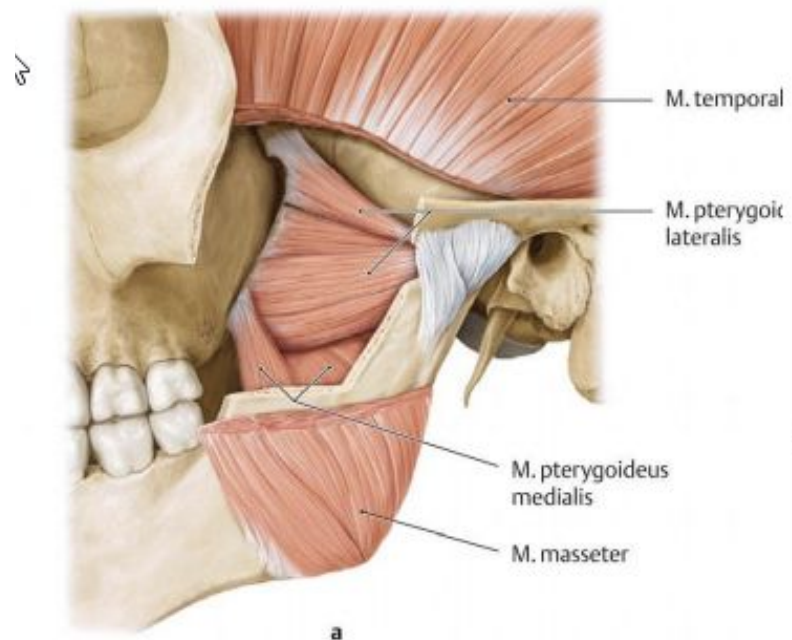
D Mm. temporalis und masseter

b Ansicht von links, tiefe Schicht;

M. masseter und Arcus zygomaticus teilweise entfernt.

PROMETHEUS Lernas der Anatomie - Kopf und Neuroanatomie
M. Schünke, E. Schulte, U. Schumacher, Illustrator: K. Wesker
© Georg Thieme Verlag 2006 - Alle Rechte vorbehalten - www.thieme.de/prometheus

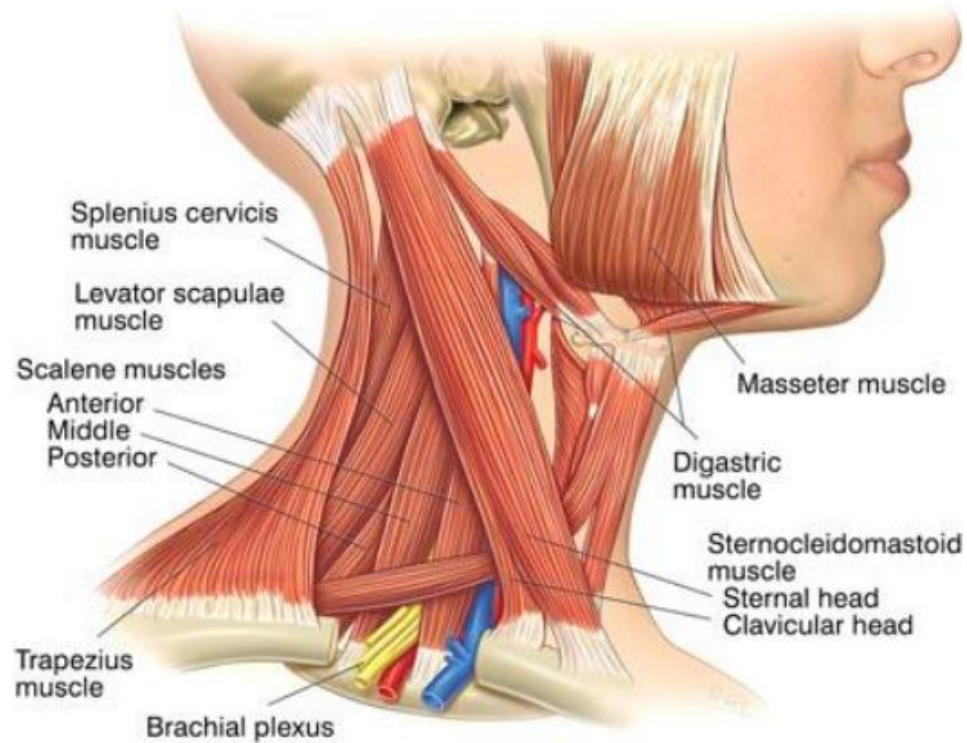
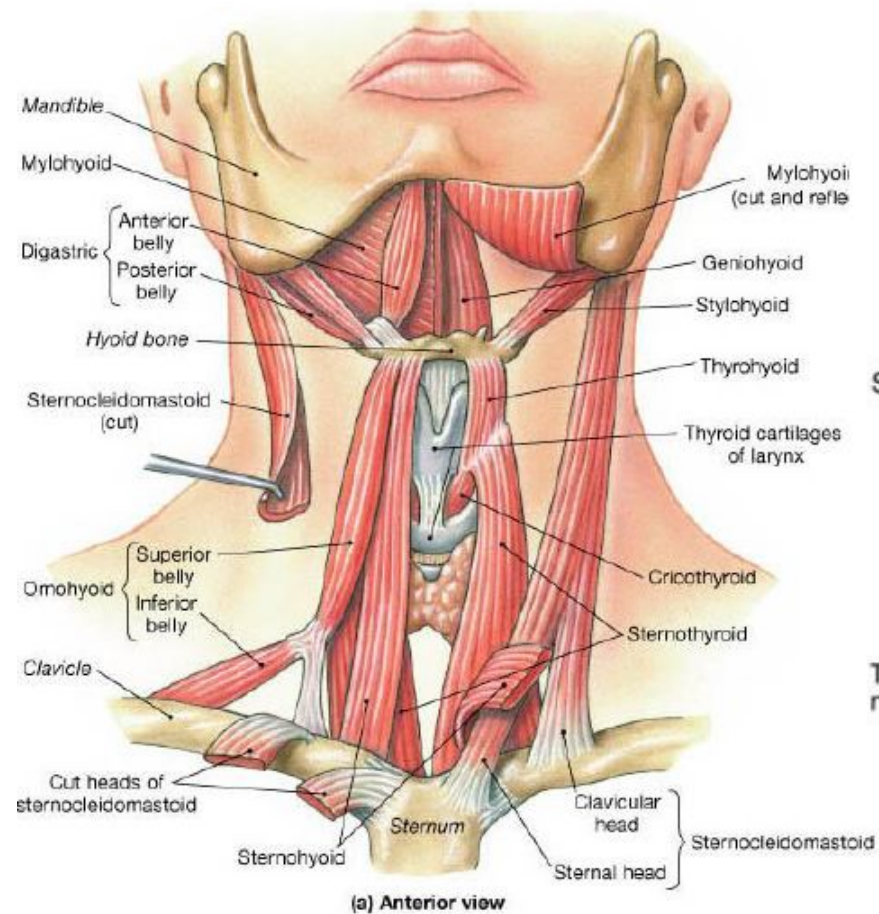
A Mm. pterygoidei lateralis und medialis

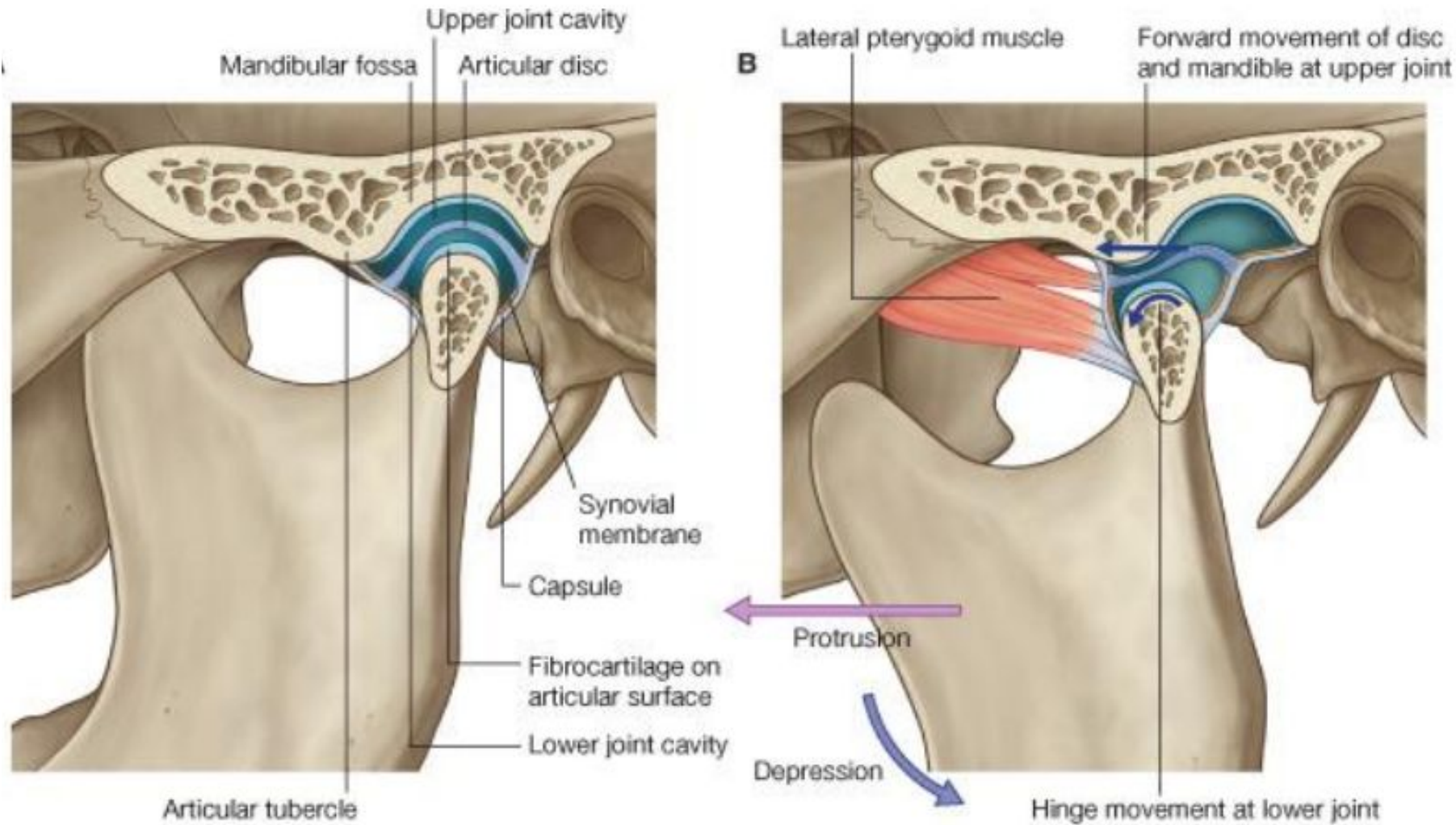
a Ansicht von links

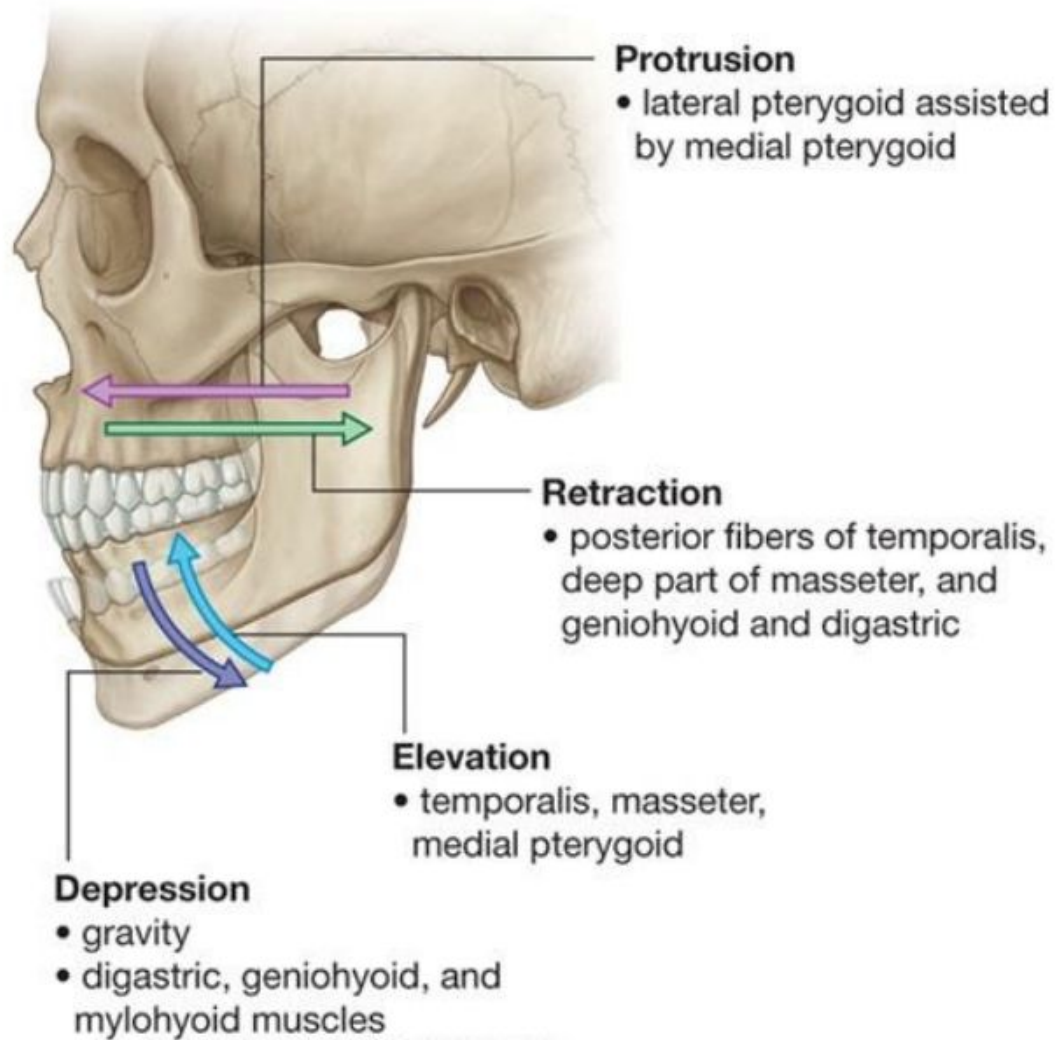
PROMETHEUS Lernatlas der Anatomie · Kopf und Neuroanatomie
M. Schünke, E. Schulte, U. Schumacher. Illustrator: K. Wesker
© Georg Thieme Verlag 2006 · Alle Rechte vorbehalten · www.thieme.de/prometheus

Infrahyoidale spieren

Bewegingen Mandibula

Pathologieën

Myogene TMD

- lokaal of met uitstraling

Artrogene TMD

- Ventrale discusverplaatsing
 - met reductie (ADD 1)
 - met tijdelijke reductie (ADD 2)
 - zonder reductie (ADD 3)
- (sub-) luxatie
- artritis

Discus

‘Normal’ movement discus

Anterior discus replacement with reduction

Wat kan de tandarts doen?

- Vragen parafuncties (kauwgum, kauwen links/rechts, stress)
- Lokaal of met uitstraling dentaal
- Inspectie: wangrillen/tongimpressies /attritie
/occlusie/volume musculatuur en kaakvorm/nagel- en
velletjes bijten
- Observeren mondopening (pro-aal/ deviatie/slinger)
en aanwezigheid gewrichtsgeluiden tijdens bewegen
- Palpatie TMJ/musculatuur (P/H/V)
- Uitrollen masseter (P/H)
- MMO meten (45 - 55mm)
- Laterotrusies meten (bdz 10 - 15mm)
- Rotaties CWK (bdz 90gr)

Inspectie

Inspectie

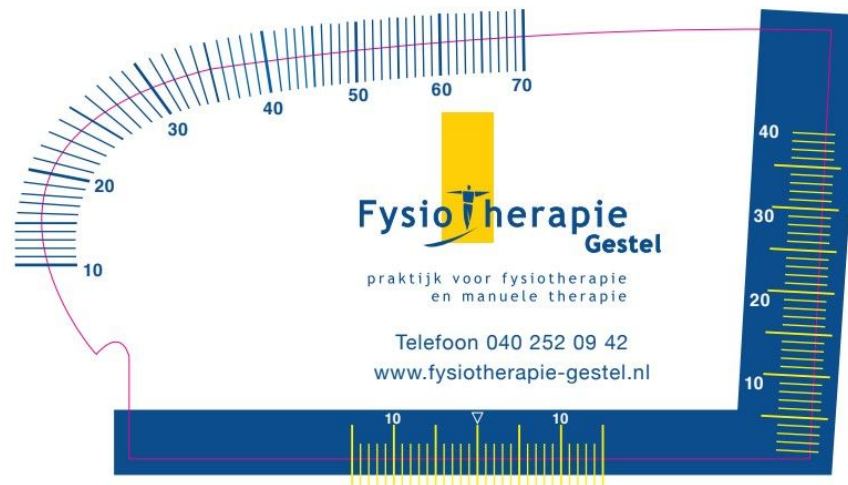

Inspectie

Metten

- Mondopening
- Protrusie
- Laterotrusie links/rechts

PRACTICE TIME

NOW AVAILABLE

- **Inspectie:** wangrillen/tongimpressies /attritie /occlusie/volume musculatuur en kaakvorm/nagel- en velletjes bijten
- **Observeren** mondopening (pro-aal/ deviatie/slinger/gewrichtsgeluiden aanwezig)
- **Palpatie** TMJ/musculatuur (P/H/V)
- **Uitrollen** masseter (P/H)
- **MMO** meten (45-55mm)
- **Laterotrusies** meten (bdz 10-15mm)
- **Rotaties** CWK (bdz 90gr)

Echografische beeldvorming

- Goed luisteren en de juiste vragen stellen is de helft.
- En meten is weten.
- Maar beeldvorming geeft nog dieper (letterlijk) inzicht!

Echografie/Ultra sound

Voordelen:

- Goedkoop
- Geen wachtlijst
- Meteen verslag
- Statisch én dynamisch
- Geen straling of belasting
- Echo door de praktiserend clinicus
- Echo ook heel inzichtelijk voor de patiënt
- Therapeuticum: 'er is niets kapot'!

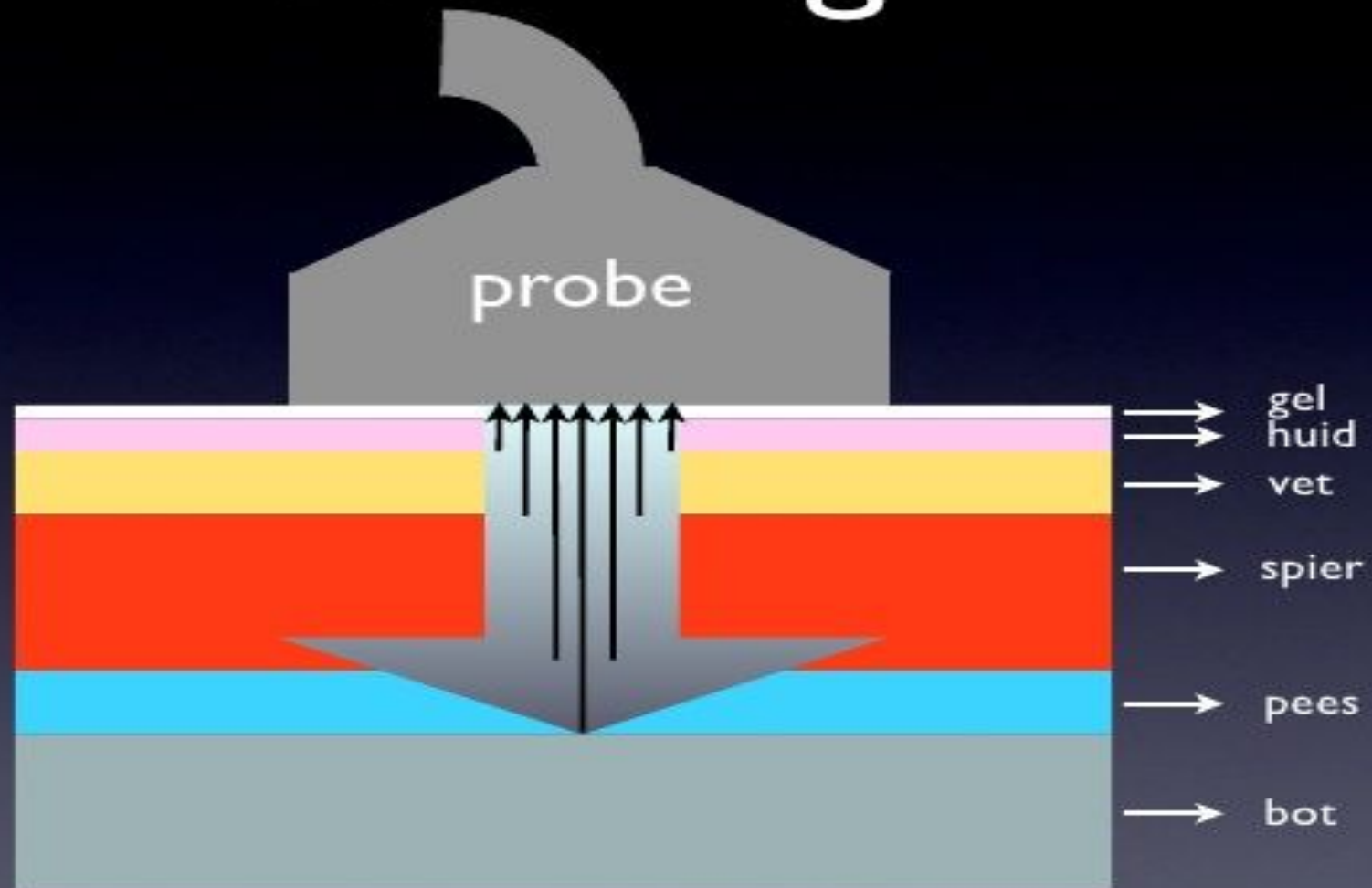
Echo

Nadelen:

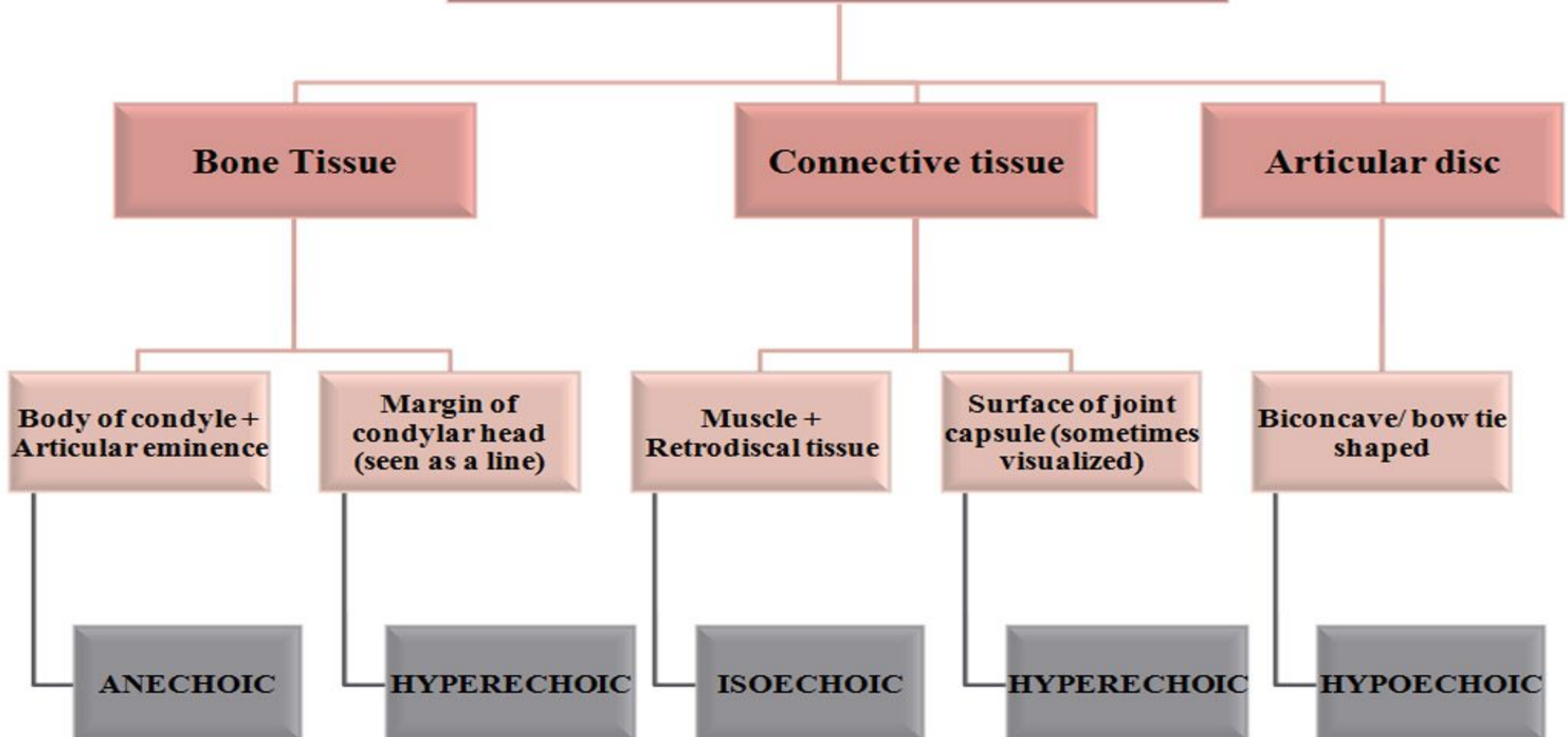
- Nog relatief jong
- Weinig bekend over gezond/ afwijkend
- Intensief en langdurig leerproces interpretatie
- Je kan niet 'door' het bot heen
- In de 1e lijn weinig mogelijkheden bevindingen te checken aan de hand van MRI of arthroscopie

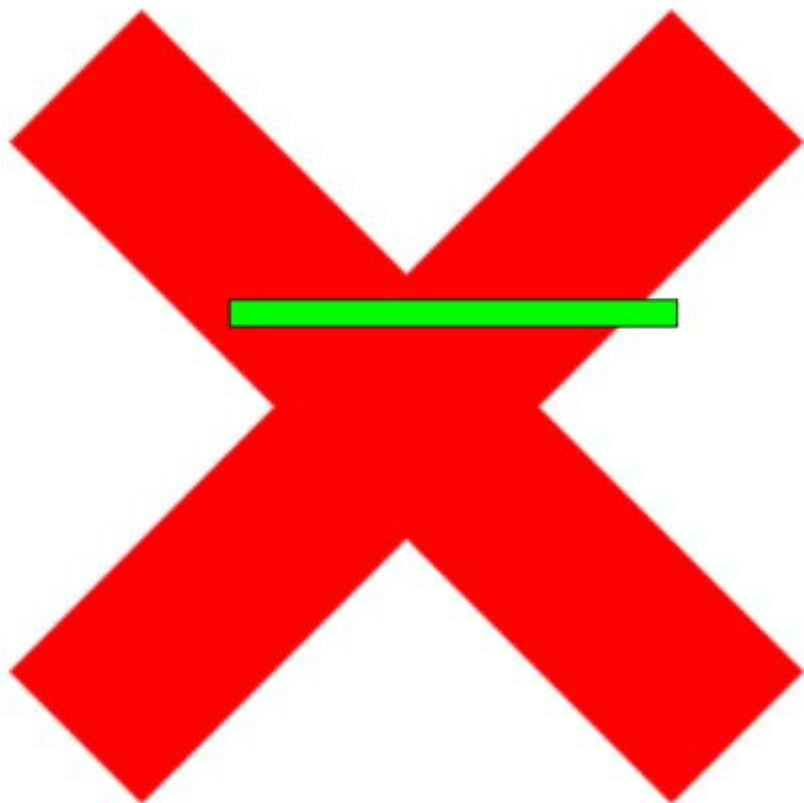

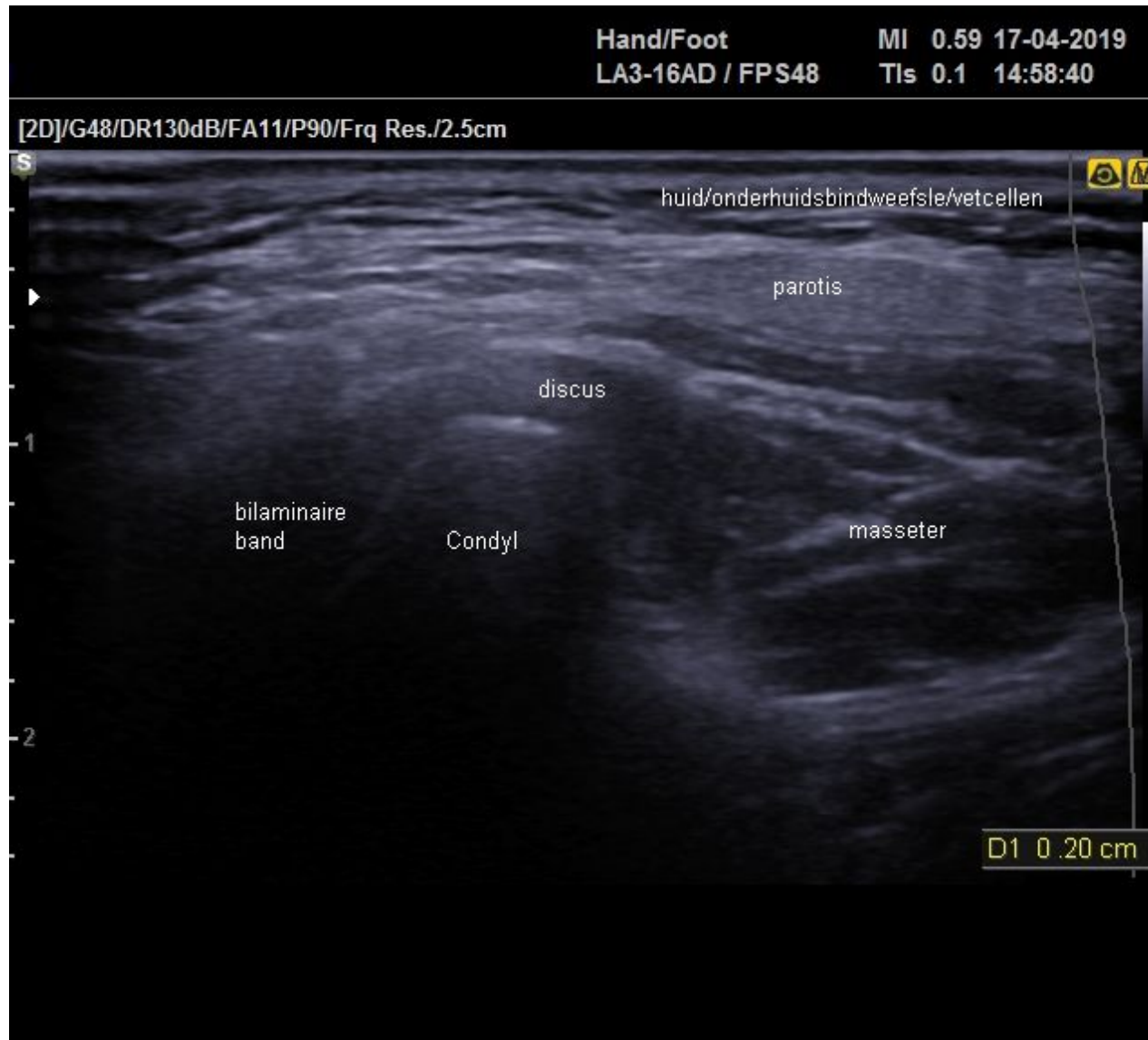
Werking

USG appearance of elements of TMJ

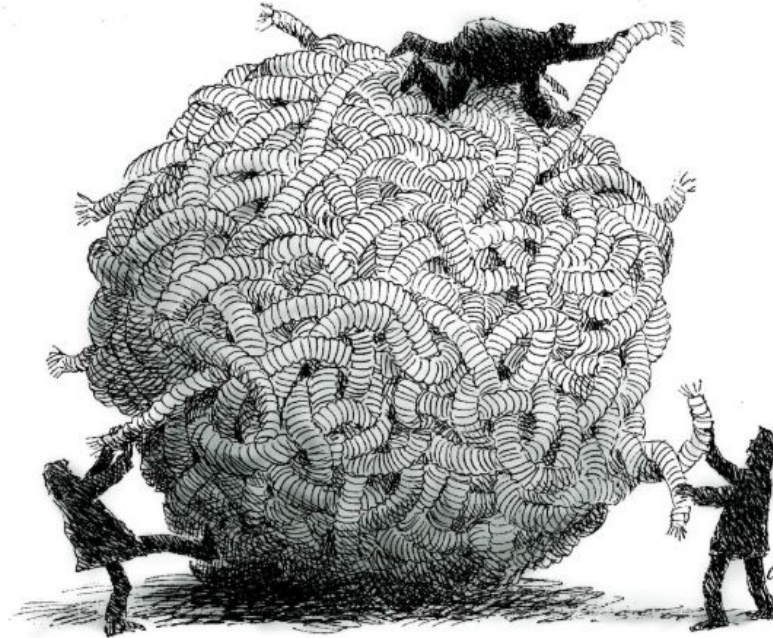

Conclusie

- Niet zelden is TMD een combinatie van myogeen/artrogeen en CWK en psychosociaal

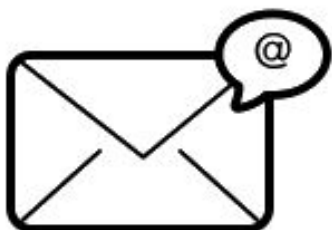

Vragen? Meekijken?

040-2520942 (Gestel - Eindhoven)

040-2853287 (Coevering - Geldrop)

tim@fysiotherapie-gestel.nl

sanne@fysiotherapie-gestel.nl

jutta@fysiotherapie-gestel.nl

tim@fysiotherapie-coevering.nl

Vragen?